

**PREVEDERI PRIVIND ASIGURAREA
DE RĂSPUNDERE CIVILĂ
DEDUCTIBILĂ A FUNCTIONARILOR
PUBLICI ȘI A PERSONALULUI
CONTRACTUAL ÎNTR-O SERIE DE
STATE MEMBRE ALE UNIUNII
EUROPENE**

studiu documentar

iunie 2025

Materialele elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa:
<https://www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?den=dsdl-home1>

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu, consilier parlamentar
Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE	4
AUSTRIA.....	5
BELGIA.....	7
BULGARIA.....	9
CEHIA	10
CROAȚIA	12
DANEMARCA	13
ESTONIA.....	14
FINLANDA	15
FRANȚA.....	16
GERMANIA	17
GRECIA.....	18
ITALIA	19
LITUANIA.....	20
POLONIA	21
PORTUGALIA.....	22
SPANIA	23
SLOVENIA	24
SUEDIA.....	24
ȚĂRILE DE JOS.....	25
UNGARIA.....	26
WEBOGRAFIE	27

CONSIDERAȚII INTRODUCTIVE

Cadrul dreptului civil și al dreptului muncii în ceea ce privește asigurarea de răspundere civilă deductibilă pentru funcționarii publici și personalul contractual din statele europene este complex și variază semnificativ. Nu există o reglementare armonizată la nivelul UE cu privire la această problemă specifică. Cu toate acestea, pot fi subliniate câteva tendințe și principii generale:

- *Răspunderea funcționarilor publici și a personalului contractual*

În dreptul civil, în majoritatea sistemelor europene funcționarii publici și personalul contractual pot fi trași la răspundere pentru daunele pe care le provoacă terților prin faptele sau omisiunile lor ilicite. Această răspundere presupune, în general, culpa (neglijență sau intenție). Prevederile specifice se regăsesc în codurile civile naționale respective (de exemplu, Franța, Germania, Italia, Spania).

În același timp, statul sau organismul public angajat poartă adesea responsabilitatea pentru acțiunile funcționarilor și ale personalului său, în special atunci când acele acțiuni sunt efectuate în sfera atribuțiilor lor. Acest principiu, denumit răspundere indirectă sau răspundere a statului, este consacrat în legile naționale și principiile dreptului administrativ din statele membre ale Uniunii Europene. Statul poate avea apoi un drept de recurs împotriva angajatului individual în cazuri de neglijență gravă sau abatere intenționată.

Dreptul muncii guvernează în primul rând relația dintre angajator (organism public) și angajat. De obicei, acesta reglementează îndatoririle și responsabilitățile angajaților și motivele acțiunilor disciplinare sau cererilor angajatorului pentru acoperirea daunelor cauzate de angajat angajatorului.

- *Asigurare de răspundere civilă*

În majoritatea țărilor membre UE nu există o obligație legală generală pentru funcționarii publici și personalul contractual de a deține asigurare de răspundere civilă pentru activitățile lor profesionale.

Structurile publice încheie adesea polițe de asigurare de răspundere civilă pentru a acoperi riscurile asociate acțiunilor angajaților lor. Acest lucru protejează atât organismul public, cât și angajații individuali de potențialele sarcini financiare care decurg din cererile de răspundere legate de munca lor.

Funcționarii publici individuali și personalul contractual pot alege să își achiziționeze propria asigurare de răspundere profesională pentru protecție suplimentară, mai ales dacă există lacune în acoperirea oferită de angajator sau se confruntă cu riscuri specifice asociate rolurilor lor.

- *Deductibilitatea primelor de asigurare*

Deductibilitatea fiscală a primelor de asigurare de răspundere civilă pentru funcționarii publici și personalul contractual este stabilită de legile fiscale naționale, care diferă considerabil în Europa.

În multe țări europene, cheltuielile personale, inclusiv majoritatea primelor de asigurare, nu sunt deductibile din impozitul pe venit pentru angajați.

În ceea ce privește cheltuielile de afaceri, în unele țări, persoanele care desfășoară activități independente sau au venituri din activități profesionale (în afara angajării lor publice) pot să-și deducă primele de asigurare de răspundere civilă drept cheltuieli de afaceri dacă asigurarea este direct legată de acel venit din activitatea independentă. Acest lucru nu se extinde însă la angajații salariați, inclusiv funcționarii publici și personalul contractual, pentru veniturile lor din muncă.

Unele state pot aplica deduceri specifice, limitate pentru anumite tipuri de asigurări, dar acestea se concentrează de obicei pe asigurări de sănătate, de viață sau de pensie.

În cazul în care entitatea publică plătește pentru asigurarea de răspundere civilă a angajaților săi, ea este considerată o cheltuială de afaceri pentru organismul public și nu un venit impozabil pentru angajat. De exemplu, în Marea Britanie asigurarea de răspundere civilă este deductibilă fiscal ca o cheltuială de afaceri pentru angajatori. Pentru angajați, dacă angajatorul plătește pentru asigurarea de răspundere civilă, este un beneficiu raportabil, dar care nu este supus impozitelor sau contribuțiilor la asigurările naționale.

ASPECTE COMPARATIVE

AUSTRIA

Răspunderea funcționarilor publici angajați în temeiul unui contract de muncă este guvernată de prevederi legale specifice. În general, acești angajați răspund pentru daunele pe care le provoacă prin comportament ilegal și/sau vinovat în exercitarea atribuțiilor lor.

În ceea ce privește asigurarea de răspundere civilă deductibilă¹ pentru astfel de funcționari publici, se evidențiază următoarele aspecte.

- *Principiul răspunderii*

Legea austriacă, în special Codul civil, stabilește principiul conform căruia persoanele care provoacă prejudicii (vătămări personale, daune materiale sau pierderi financiare) altora din cauza acțiunilor sau omisiunilor lor sunt obligate să plătească despăgubiri. Acest principiu se aplică și funcționarilor publici.

Codul Civil stabilește principiile generale ale răspunderii civile, dar nu conține prevederi specifice privind asigurarea de răspundere civilă deductibilă pentru funcționarii publici și funcționarii contractuali.

Principiile generale de răspundere civilă:

¹ https://www.vav.at/privat/rechtsschutz?gad_source=1&gad_campaignid=44062631&gbraid=0AAAAAD4AgKn6Hw05AQ36ItYGYsQrWiwsv&gclid=CjwKCAjwi-DBBhA5EiwAXOHsGQeqS6vgpqsbKro8zw6oyKCmsKsGc7gU99n6lh3zvPgv1uFrghtZhhoC6A0QAvD_BwE

- art. 1295 stabilește principiul general conform căruia oricine cauzează un prejudiciu altuia prin propria culpă este obligat să îl repare. Acest principiu se aplică și funcționarilor publici și contractuali în exercitarea atribuțiilor lor.

- art. 1313a reglementează răspunderea pentru fapta altuia, inclusiv a prepușilor. În contextul funcției publice, statul sau entitatea publică poate fi răspunzătoare pentru acțiunile culpabile ale funcționarilor săi.

Legea privind răspunderea autorităților publice² reglementează răspunderea statului, a landurilor și a localităților pentru daunele cauzate de funcționarii lor în exercitarea autorității publice.

De asemenea, legea stabilește răspunderea entității publice pentru prejudiciile cauzate de organele sale (funcționari) în executarea legilor. De asemenea, se permite entității publice să recupereze daunele de la funcționarul care a cauzat prejudiciul intenționat sau din neglijență gravă.

Legea privind contractele de asigurare³ reglementează contractele de asigurare în Austria, inclusiv asigurările de răspundere civilă.

Sunt definite obligațiile asigurătorului în cazul asigurării de răspundere civilă, respectiv de a despăgubi asiguratul pentru pretențiile justificate ale terților. Permite încheierea unui cadru (deductibil sau în franciză) în contractul de asigurare. În cazul unei asigurări de răspundere civilă încheiate de un funcționar (individual sau colectiv), se poate stipula un quantum deductibil, sumă pe care asiguratul o suportă din propriul buzunar în caz de daună. Deductibilitatea este de obicei între 300 și 400 euro și este datorată pentru fiecare cerere de răspundere.

• *Răspunderea profesională*

În timp ce răspunderea generală acoperă o gamă largă de situații, profesioniștii, inclusiv unele funcții din sectorul public care necesită expertiză specifică (de exemplu, ingineri civili), pot avea nevoie de o asigurare de răspundere profesională, care acoperă daunele rezultate din erori sau omisiuni profesionale.

În unele cazuri, entitatea publică angajatoare deține răspunderea principală pentru acțiunile angajaților săi, în special dacă angajatul acționează în sfera atribuțiilor lui. Cu toate acestea, angajații pot fi trași la răspundere în cazuri de neglijență gravă sau de abatere intenționată.

Există reglementări sau contracte colective specifice pentru angajații din sectorul public din Austria care abordează asigurarea de răspundere civilă și nivelul deductibil, care nu are legătură cu deducerea din impozitul persoanei. Acestea sunt negociate între sindicate și guvern sau sunt prevăzute în regulamentele interne ale serviciului.

Nu există o obligație legală generală pentru fiecare funcționar public angajat cu un contract de a avea o asigurare individuală de răspundere civilă. Alegerea unei polițe cu o valoare deductibilă are ca rezultat, de obicei, o primă de asigurare mai mică. Funcționarii publici pot opta pentru un tip deductibil pentru

² <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000227>

³ <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001979>

a-și reduce costurile de asigurare, mai ales dacă riscul ca aceștia să provoace daune semnificative este perceput ca fiind scăzut.

- *Deductibilitatea primelor de asigurare*

Dacă angajatorul (fie o instituție publică, fie o companie privată) plătește prima de asigurare de răspundere civilă pentru funcționarii săi sau pentru personalul contractual, această cheltuială este, în general, deductibilă din impozitul pe profit al angajatorului. Aceasta este considerată o cheltuială de operare necesară pentru protejarea intereselor angajatorului împotriva riscurilor de răspundere civilă care pot decurge din activitatea angajaților.

Dacă un funcționar public sau contractual plătește personal o asigurare de răspundere civilă profesională pentru a se proteja împotriva riscurilor legate de activitatea sa profesională, primele plătite pot fi, în principiu, deductibile ca și cheltuieli legate de venituri. Pentru ca o astfel de plată să fie deductibilă, aceasta trebuie să fie o cheltuială efectuată pentru a dobândi, a asigura sau a menține venituri. O asigurare de răspundere civilă care este esențială pentru exercitarea profesiei și pentru a evita daunele financiare legate de aceasta, îndeplinește, în general, această condiție.

BELGIA

În Belgia, răspunderea funcționarilor publici angajați în baza unui contract de muncă este guvernată de principii juridice specifice. Legea obligă persoanele răspunzătoare să plătească daunele pe care le provoacă altora din vina lor (neglijență sau acte intenționate). Acest principiu se aplică funcționarilor publici în exercitarea atribuțiilor lor. Cu toate acestea, răspunderea funcționarilor publici este adesea nuanțată și poate implica și responsabilitatea autorității publice angajatoare.

- *Răspunderea funcționarilor publici*

Funcționarii publici pot fi trași la răspundere personală pentru daunele rezultate din neglijență gravă sau abateri intenționate în îndeplinirea atribuțiilor lor. Pentru neglijență minoră, autoritatea publică angajatoare este, în general, trasă la răspundere în locul funcționarului individual. Acest lucru are la bază principiul că autoritatea este responsabilă pentru buna funcționare a serviciilor sale.

Codul Civil stabilește principiile generale ale răspunderii civile, dar nu conține prevederi specifice care să impună sau să reglementeze asigurarea de răspundere civilă deductibilă pentru funcționarii publici și funcționarii contractuali.

Următoarele aspecte din legislația belgiană sunt relevante în acest context:

- Codul Civil a introdus reguli noi privind răspunderea extra-contractuală. Acesta menține principiul general al răspunderii pentru culpă (art. 5.1) și reglementează diverse aspecte ale răspunderii, inclusiv răspunderea pentru fapta altuia (art. 5.3-5.5). Aceste principii se aplică și în contextul funcției publice.

- Legea privind contractul de asigurare⁴ reglementează contractele de asigurare în Belgia, inclusiv asigurările de răspundere civilă.

Permite includerea unei francize în contractul de asigurare, aceasta reprezentând suma pe care asiguratul o suportă din propriul buzunar în caz de daună. Astfel, un funcționar public sau contractual care încheie o asigurare de răspundere civilă (individual sau printr-o poliță colectivă oferită de angajator) poate avea un contract cu o franciză, stabilind o sumă fixă sau un procent din daune pentru care rămâne responsabil.

Asigurarea de răspundere civilă (TPL)⁵ este o asigurare care compensează consecințele financiare ale daunelor care sunt provocate neintenționat altora. Acest lucru poate implica daune materiale, vătămări corporale, etc. Suma părții deductibile poate varia în funcție de condițiile poliței și de prima plătită. O componentă deductibilă mai mare are ca rezultat o primă de asigurare mai mică.

La nivelul țării, există prevederi legale sau reglementări specifice în sectorul public belgian care abordează răspunderea funcționarilor și posibilitatea de asigurare. Acestea pot varia în funcție de nivelul de guvernare (federal, regional, local) și de serviciul public specific implicat.

Anumiți funcționari publici aflați în poziții care implică responsabilități profesionale specifice (de exemplu, arhitecții angajați de o municipalitate) pot beneficia de o asigurare de răspundere profesională.

• *Deductibilitatea primelor de asigurare*

Dacă un funcționar public sau contractual plătește personal o asigurare de răspundere civilă profesională (de exemplu, o asigurare de răspundere civilă pentru liber-profesioniști sau pentru profesii reglementate ce necesită o astfel de asigurare), primele plătite pot fi, în principiu, deductibile din venitul impozabil al persoanei fizice.

Pentru a fi deductibilă, plata respectivă trebuie să fie necesară pentru obținerea sau menținerea veniturilor profesionale și să fie demonstrată (facturi, chitanțe). Asigurarea trebuie să fie direct legată de riscurile inerente profesiei.

- *Alternativa forfetară*

În Belgia, contribuabilii angajați pot alege fie să deducă o sumă forfetară pentru cheltuieli profesionale (care este calculată ca un procent din venitul brut, cu un anumit plafon), fie să deducă cheltuielile profesionale existente. Dacă angajatul optează pentru deducerea cheltuielilor, el va trebui să demonstreze fiecare sumă cheltuită, inclusiv primele de asigurare. Dacă suma forfetară acoperă deja cheltuielile sau este mai avantajoasă, angajatul nu va beneficia de o deducere suplimentară pentru prima de asigurare.

⁴ https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2014040423&table_name=wet

⁵ <https://www.dvv.be/nl/zelfstandigen-en-kmos/aansprakelijkheid/verenigingen-en-vzw-s-cover.html>

BULGARIA

Răspunderea funcționarilor publici angajați în baza unui contract de muncă este reglementată de Codul Muncii și de alte prevederi specifice.

- *Răspunderea funcționarilor publici*

Potrivit legii, funcționarii publici pot fi trași la răspundere pentru daunele pe care le produc statului sau terților ca urmare a acțiunilor sau omisiunilor lor în exercitarea atribuțiilor lor.

Nivelul răspunderii lor poate depinde de natura acțiunilor lor (de exemplu, neglijență/abatere intenționată) și de prevederile legale specifice aplicabile atribuțiilor lor.

- *Asigurarea de răspundere civilă*

Autoritățile publice din Bulgaria promovează, de obicei, o asigurare generală de răspundere civilă față de terți⁶ pentru a-și acoperi eventualele daune cauzate de acțiunile angajaților lor. Această asigurare urmărește să protejeze entitatea publică de consecințele financiare ale cererilor de răspundere civilă.

Pentru funcționarii publici individuali, deși asigurarea autorității angajatoare ar putea oferi o anumită acoperire, aceștia iau în considerare și asigurarea individuală de răspundere profesională, mai ales dacă rolul lor implică riscuri specifice.

De regulă, polițele de asigurare din Bulgaria, inclusiv asigurarea de răspundere civilă, includ componenta deductibilă, persoana asigurată (autoritatea publică sau funcționarul individual) fiind responsabilă pentru plata unei sume specificate din daune înainte de începerea asigurării.

Suma poate varia în funcție de condițiile poliței de asigurare și de prima plătită.

- Codul Civil stabilește principiile generale ale răspunderii civile, dar nu conține prevederi specifice care să reglementeze o asigurare de răspundere civilă deductibilă pentru funcționarii publici și funcționarii contractuali.

Cu toate acestea, următoarele aspecte din legislația bulgară sunt relevante în acest context:

- art. 45 Cod civil stabilește principiul general conform căruia oricine cauzează un prejudiciu altuia prin culpă este obligat să îl repare. Acest principiu se aplică și funcționarilor publici și contractuali în exercitarea atribuțiilor lor.

- art. 49 Cod civil stabilește răspunderea instituției publice pentru prejudiciile cauzate de funcționari în timpul și în legătură cu îndeplinirea sarcinilor de serviciu. Partea vătămată poate acționa direct împotriva instituției publice.

- *Legea privind obligațiile și contractele*⁷

Deși nu există o prevedere specifică pentru funcționarii publici, principiile generale ale contractului de asigurare permit includerea unei clauze care este echivalentul francizei.

Astfel, un funcționar public sau contractual care încheie o asigurare de răspundere civilă (individual sau printr-o poliță colectivă oferită de angajator)

⁶ <https://www.dzi.bg/business-clients/business-liabilities/obshta-grajdanska-otgovornost>

⁷ <https://legislation.apis.bg/doc/9013/0>

poate avea un contract cu franciză, stabilind o sumă fixă sau un procent din daune pentru care rămâne responsabil.

- Legea privind funcționarii publici reglementează statutul, drepturile și obligațiile funcționarilor publici. Aceasta poate include prevederi privind răspunderea disciplinară și materială a funcționarilor pentru daunele cauzate statului.

Art. 203 și următoarele stabilesc condițiile și limitele răspunderii funcționarilor pentru prejudiciile cauzate instituției publice din vina lor. Aceasta nu este o asigurare de răspundere civilă față de terți, ci o răspundere față de angajator.

Pentru funcționarii contractuali din sectorul public, relația de muncă este reglementată în principal de Codul Muncii, dar există și prevederi specifice în alte legi sau reglementări. Răspunderea lor față de angajator este, de asemenea, reglementată de Codul Muncii.

- *Deductibilitatea fiscală*

Primele de asigurare de răspundere civilă plătite personal de un angajat nu sunt enumerate explicit printre deducerile fiscale permise de Legea privind impozitul pe venit al persoanelor fizice.

CEHIA

În Republica Cehă, răspunderea civilă a funcționarilor publici angajați cu contract de muncă este reglementată de o serie de legi, în special Codul Muncii și Legea funcționarilor publici, deși aceasta din urmă se aplică mai degrabă funcționarilor numiți decât celor cu contract de muncă standard. Cu toate acestea, principiile generale de răspundere civilă se aplică ambelor categorii.

- *Răspunderea funcționarilor publici*

Funcționarii publici pot răspunde pentru daunele cauzate statului sau terților prin acțiunile sau omisiunile lor în timpul exercitării sarcinilor de serviciu.

Codul Muncii⁸ prevede răspunderea angajatului față de angajator pentru daunele cauzate din culpă în timpul îndeplinirii sarcinilor de serviciu sau în legătură directă cu acestea. Limitele acestei răspunderi sunt de obicei stabilite prin lege (de regulă, de până la de 4,5 ori salariul mediu lunar brut).

Pentru daunele cauzate terților, principiile generale ale răspunderii civile prevăzute de Codul civil se aplică în mod similar, iar răspunderea poate fi mai extinsă, în special în caz de neglijență gravă sau acțiune intenționată.

Statul (angajatorul) poartă răspunderea principală pentru acțiunile angajaților săi în exercitarea funcției publice. Totuși, angajații pot fi trași la răspundere direct în anumite circumstanțe.

⁸ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

- Codul civil⁹

- Art. 2894 și următoarele stabilesc principiile generale ale răspunderii pentru producerea de daune. Oricine încalcă o obligație legală și cauzează astfel un prejudiciu altuia este obligat să îl repare. Acest principiu se aplică și funcționarilor publici și contractuali în exercitarea atribuțiilor lor.

- Art. 2903 reglementează răspunderea pentru prejudiciul cauzat de angajați. Dacă un funcționar cauzează un prejudiciu în timpul îndeplinirii sarcinilor de serviciu, răspunderea revine angajatorului (instituției publice). Acesta poate avea apoi drept de regres împotriva angajatului în anumite condiții, conform prevederilor Codului Muncii.

- Art. 2757 definește contractul de asigurare ca un acord prin care asigurătorul se obligă să plătească asiguratului sau unui terț o anumită sumă în cazul producerii unui eveniment asigurat, iar asiguratul se obligă să plătească prima de asigurare.

- Art. 2760 permite includerea în contractul de asigurare a unei francize. Condițiile și cuantumul acesteia sunt stabilite prin acordul părților în contractul de asigurare.

Codul Civil nu impune obligația specifică pentru funcționarii publici și contractuali de a avea o asigurare de răspundere civilă cu un anumit procent deductibil. Instituțiile publice, în calitate de angajatori, pot încheia polițe de asigurare de răspundere civilă care să acopere riscurile asociate activității angajaților lor. Aceste polițe pot include o franciză, ale cărei detalii sunt negociate cu asigurătorul.

• *Deductibilitatea fiscală*

În Republica Cehă, situația privind deducerea din impozit a primelor de asigurare de răspundere civilă pentru funcționarii publici și personalul contractual este, în general, similară cu alte țări europene, unde nu există o prevedere generală care să permită deducerea directă a acestor prime din impozitul pe venit.

Cu toate acestea, există câteva aspecte de luat în considerare:

- Funcționarii publici și personalul contractual pot deduce cheltuielile care sunt necesare pentru obținerea, asigurarea și menținerea veniturilor lor. Dacă se poate demonstra că asigurarea de răspundere civilă este o condiție esențială pentru exercitarea funcției (de exemplu, impusă de lege sau de reglementări interne ale instituției) și că angajatorul nu o acoperă, există o posibilitate de deducere a sumelor alocate acestui aspect.

Aceasta nu este o deducere automată și necesită o justificare detaliată către autoritățile fiscale cehice. Asigurarea de răspundere civilă privată standard nu este considerată o cheltuială profesională deductibilă.

- Asigurări specifice legate de profesie

Unele profesii reglementate pot avea obligația legală de a deține o asigurare de răspundere civilă profesională. În aceste cazuri specifice, primele pentru aceste asigurări pot fi considerate cheltuieli deductibile legate de activitatea profesională. Acest lucru este relevant pentru profesioniștii liberali care sunt și funcționari sau personal contractual part-time, în legătură cu activitatea lor independentă.

⁹ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

CROAȚIA

În Croația, răspunderea civilă a funcționarilor publici angajați cu contract de muncă este reglementată de Legea privind funcționarii publici¹⁰ și de Legea obligațiilor¹¹, precum și de principiile generale ale dreptului muncii.

• *Răspunderea funcționarilor publici*

Funcționarii publici pot răspunde pentru daunele cauzate statului sau terților prin acțiunile sau omisiunile lor ilegale sau neglijente în timpul exercitării sarcinilor de serviciu.

Legea privind funcționarii publici stabilește principiile răspunderii disciplinare și materiale a funcționarilor. Pentru daunele materiale cauzate angajatorului (statului), răspunderea este limitată, de obicei la o anumită sumă prevăzută de lege sau de contractul colectiv de muncă, cu excepția cazurilor de neglijență gravă sau intenție.

Pentru daunele cauzate terților, se aplică principiile generale ale Legii obligațiilor, care prevăd o răspundere mai largă, în special în caz de culpă.

- Legea obligațiilor este principalul act normativ care reglementează răspunderea civilă și contractele de asigurare. Cu toate acestea, nu conține prevederi specifice care să impună sau să reglementeze asigurarea de răspundere civilă deductibilă pentru funcționarii publici și funcționarii contractuali.

- Art. 1045 stabilește principiul general conform căruia oricine cauzează un prejudiciu altuia prin acțiunile sau omisiunile sale culpabile este obligat să îl repare. Acest principiu se aplică și funcționarilor publici și contractuali în exercitarea atribuțiilor lor.

- Art. 1068 reglementează răspunderea pentru prejudiciul cauzat de un angajat. Angajatorul este responsabil pentru prejudiciul cauzat de angajatul său în timpul exercitării sarcinilor de serviciu, cu excepția cazului în care dovedește că angajatul a acționat în afara sferei activității sale de muncă. Instituția publică (angajatorul) este, prin urmare, răspunzătoare pentru acțiunile funcționarilor săi.

- Art. 929 definește contractul de asigurare ca un acord prin care asigurătorul se obligă să plătească asiguratului sau unui terț o anumită sumă în cazul producerii unui eveniment asigurat, iar asiguratul se obligă să plătească prima de asigurare.

- Art. 944 permite includerea unei francize, partea din prejudiciu pe care asiguratul o suportă din propriul buzunar. Condițiile și cuantumul acesteia sunt stabilite prin acordul părților în contractul de asigurare.

• *Deductibilitatea primelor de asigurare*

Primele de asigurare de răspundere civilă (profesională sau generală) plătite de un angajator pentru funcționarii săi publici sau pentru personalul contractual sunt, în general, considerate cheltuieli deductibile integral din impozitul pe profit (Corporate Income Tax).

Primele de asigurare de răspundere civilă plătite personal de un angajat nu sunt deductibile.

¹⁰ <https://www.zakon.hr/z/108/zakon-o-drzavnim-sluzbenicima>

¹¹ <https://www.zakon.hr/z/75/zakon-o-obveznim-odnosima>

DANEMARCA

Răspunderea civilă a funcționarilor publici angajați cu contract de muncă este reglementată de principiile generale ale dreptului delictual¹² și de legi specifice care guvernează sectorul public.

- *Răspunderea funcționarilor publici*

În general, funcționarii publici danezi pot răspunde pentru daunele cauzate prin neglijență sau acțiune intenționată în timpul exercitării sarcinilor de serviciu. Cu toate acestea, există o distincție importantă între răspunderea față de angajator (stat sau municipalitate) și răspunderea față de terți (cetățeni, companii, etc.).

- Răspunderea față de angajator

Angajatorul poate solicita despăgubiri de la angajat doar în caz de neglijență gravă sau acțiune intenționată. Pentru neglijență minoră, angajatul nu este de obicei responsabil din punct de vedere financiar.

- Răspunderea față de terți

În cazul daunelor cauzate terților, se aplică principiile generale ale dreptului delictual. Angajatorul (entitatea publică) este responsabil pentru acțiunile angajaților săi. Totuși, funcționarul public individual poate fi, de asemenea, tras la răspundere în anumite circumstanțe, în special în caz de neglijență gravă sau acțiune intenționată.

- *Asigurarea de răspundere civilă*

Autoritățile publice daneze încheie, de obicei, asigurări de răspundere civilă pentru a acoperi daunele pentru care ar putea fi responsabile în calitate de angajatori, inclusiv cele cauzate de acțiunile angajaților lor în timpul serviciului.

Deși nu există o cerință legală generală, unii funcționari publici danezi pot alege să încheie asigurări individuale de răspundere civilă, dacă funcțiile lor implică riscuri profesionale specifice.

Acordurile colective de muncă din sectorul public conțin prevederi referitoare la răspundere și asigurare. Astfel că, unii funcționarii publici din Danemarca angajați cu contract de muncă pot să încheie asigurări de răspundere civilă cu componentă deductibilă.

- *Deductibilitatea primelor de asigurare*

Nu există o prevedere generală care să permită funcționarilor publici și personalului contractual să deducă primele de asigurare de răspundere civilă privată din impozitul pe venit în Danemarca.

Cu toate acestea, există excepții foarte specifice și limitate în anumite circumstanțe. Dacă asigurarea de răspundere civilă este o cerință strictă pentru locul de muncă, în cazuri extrem de rare, dacă un angajator impune ca un angajat să dețină o anumită poliță de asigurare de răspundere civilă ca o condiție absolută pentru îndeplinirea sarcinilor sale, iar angajatorul nu acoperă costul, acest lucru reprezintă o cheltuială necesară legată de muncă.

¹² <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/1070#:~:text=Den%2C%20der%20er%20erstatning sansvarlig%20for,godtg%C3%B8relse%20for%20svie%20og%20smerte>

ESTONIA

În Estonia, răspunderea civilă a funcționarilor publici angajați cu contract de muncă este reglementată de Legea privind răspunderea statului¹³ și de principiile generale ale Legii privind dreptul obligațiilor¹⁴.

- *Răspunderea funcționarilor publici*

Legea privind răspunderea statului stabilește principiile răspunderii statului și a autorităților locale pentru daunele cauzate prin acțiunile realizate de funcționari în exercitarea funcțiilor.

În general, statul sau autoritatea locală este responsabilă pentru daunele cauzate de un funcționar public în timpul îndeplinirii sarcinilor sale de lucru. Partea vătămată depune cererea de despăgubire împotriva statului sau autorității locale, nu direct împotriva funcționarului.

Cu toate acestea, statul sau autoritatea locală are dreptul de a recupera daunele de la funcționarul public dacă prejudiciul a fost cauzat prin neglijență gravă sau acțiune intenționată a acestuia. Limitele acestor recuperări sunt stabilite de lege.

Pentru daunele cauzate terților în afara exercitării directe a funcțiilor, se aplică principiile generale ale dreptului obligațiilor, iar funcționarul poate fi tras la răspundere personal.

- *Asigurarea de răspundere civilă*

Entitățile publice din Estonia sunt de obicei asigurate pentru răspunderea civilă care ar putea rezulta din activitățile lor și din acțiunile angajaților lor în timpul serviciului. Aceasta protejează entitatea publică de consecințele financiare ale cererilor de despăgubire.

Deși răspunderea principală revine statului sau autorității locale, unii funcționari publici pot alege să încheie asigurări individuale de răspundere civilă, dacă funcțiile deținute implică riscuri profesionale specifice. Aceasta le oferă o protecție financiară suplimentară în situațiile în care sunt considerați personal răspunzători (de exemplu, pentru acțiuni în afara sarcinilor de serviciu sau în caz de recuperare a daunelor de către stat pentru neglijență gravă sau intenție). Ca și în situația existentă în alte țări, asigurările pot avea o componentă deductibilă, respectiv suma pe care trebuie să o plătească funcționarul public.

- *Deductibilitatea primelor de asigurare*

Deducerile comune pentru persoanele fizice includ:

- suma anuală scutită de impozit: 7.848 euro în 2025 sau 9.312 euro pentru pensionari;
- cheltuieli de formare profesională și donații (limitate la 1.200 euro în total sau nu mai mult de 50% din venitul impozabil);
- contribuții la un fond de pensii suplimentar (până la 15% din venitul impozabil, dar nu mai mult de 6.000 euro/an).

O asigurare de răspundere civilă profesională, chiar dacă este necesară pentru profesie, nu se încadrează, de obicei, în aceste categorii de deduceri.

¹³ <https://www.riigiteataja.ee/akt/RVastS>

¹⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/961235>

FINLANDA

Răspunderea civilă a funcționarilor publici angajați cu contract de muncă este reglementată de Legea privind despăgubirile pentru prejudiciile cauzate de funcționarii publici¹⁵ și de principiile generale ale dreptului civil delictual¹⁶.

- *Răspunderea funcționarilor publici*

Legea privind despăgubirile pentru prejudiciile produse de funcționarii publici stabilește că statul sau autoritatea locală este, în general, responsabilă pentru daunele cauzate de acțiunile sau omisiunile funcționarilor săi în timpul exercitării funcțiilor.

Victima prejudiciului trebuie să depună cererea de despăgubire împotriva entității publice, nu direct împotriva funcționarului. Cu toate acestea, statul sau autoritatea locală poate avea dreptul de a obține despăgubiri de la funcționarul public dacă prejudiciul a fost cauzat intenționat sau din neglijență gravă. Legea prevede anumite limitări ale sumei care poate fi recuperată de la funcționar.

Pentru acțiunile funcționarilor în afara atribuțiilor de serviciu, se aplică principiile generale ale dreptului delictual, iar aceștia pot fi trași la răspundere personal.

- *Asigurarea de răspundere civilă*

Nu există o lege specifică care să oblige funcționarii publici sau contractuali să încheie o asigurare de răspundere civilă.

Entitățile publice pot alege să încheie polițe de asigurare de răspundere civilă care să acopere acțiunile angajaților lor în exercitarea atribuțiilor de serviciu. Funcționarii publici și contractuali pot, de asemenea, să încheie individual asigurări de răspundere civilă profesională.

Legea contractelor de asigurare permite includerea unei francize deductibile în contractul de asigurare, respectiv suma pe care asiguratul o suportă din propriul buzunar în cazul unei daune.

Funcționarii care ocupă funcții cu un risc mai ridicat de a cauza daune (de exemplu, cei din domeniul aplicării legii, inspecțiilor, sau care gestionează fonduri publice) pot încheia o asigurare individuală cu componentă deductibilă.

- *Deductibilitatea primelor de asigurare*

Primele de asigurare de răspundere civilă (profesională sau generală) plătite de un angajator (o instituție publică sau o companie) pentru funcționarii săi sau pentru personalul contractual sunt, în general, cheltuieli deductibile din impozitul pe profit al angajatorului. Cota standard a impozitului pe profit în Finlanda este de 20%.

Angajații finlandezi beneficiază, în general, de o deducere forfetară automată pentru cheltuielile profesionale (circa 750 euro în 2025). Dacă cheltuielile efective ale angajatului (inclusiv primele de asigurare deductibile) depășesc această sumă forfetară, angajatul poate beneficia de o deducere mai mare, în anumite condiții.

¹⁵ <https://lainkirjoittaja.finlex.fi/12-yleislait-ja-eraat-yleiset-saantelyt/12-11/>

¹⁶ <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1974/412>

FRANȚA

În Franța, răspunderea civilă a funcționarilor publici angajați cu contract de muncă este reglementată de principii specifice de drept administrativ, în special de noțiunea de răspundere administrativă.

• *Răspunderea funcționarilor publici*

Principiul general în dreptul administrativ francez¹⁷ este că autoritatea publică este responsabilă pentru prejudiciile cauzate de acțiunile sau omisiunile funcționarilor săi în timpul exercitării funcțiilor. Victima prejudiciului trebuie să acționeze în justiție autoritatea publică, nu direct funcționarul.

Funcționarul public poate fi tras la răspundere direct doar în caz de greșeală personală, adică o greșeală de o asemenea natură încât este detașată de funcție și denotă un comportament inacceptabil dincolo de exercitarea normală a sarcinilor. Exemplele includ infracțiuni penale sau greșeli de o gravitate excepțională.

În cazul unei greșeli personale, victima poate acționa direct împotriva funcționarului în fața instanțelor civile. Dacă prejudiciul rezultă dintr-o greșeală de serviciu (o greșeală legată de funcționarea defectuoasă a serviciului public), răspunderea revine exclusiv autorității publice.

• *Asigurarea de răspundere civilă*

Autoritățile publice franceze (stat, colectivități teritoriale, instituții publice) sunt, de obicei, asigurate pentru răspunderea civilă administrativă. Aceasta acoperă prejudiciile cauzate de funcționarii lor în exercitarea funcțiilor (greșeli de serviciu).

Pentru anumite profesii din sectorul public (de exemplu, profesiile medicale), funcționarii au obligația legală de a încheia o asigurare de răspundere civilă profesională.

Chiar dacă nu este obligatorie, o serie de funcționari publici (inclusiv cei angajați cu contract) aleg să încheie asigurări individuale de răspundere civilă¹⁸ pentru a se proteja în cazul în care ar putea fi trași la răspundere în mod personal sau pentru a acoperi riscuri care nu sunt acoperite de asigurarea autorității publice.

• *Deductibilitatea primelor de asigurare*

În Franța, situația privind deducerea din impozit a primelor de asigurare de răspundere civilă pentru funcționarii publici și personalul contractual este complexă. Nu există o prevedere generală care să permită deducerea directă a acestor prime din impozitul pe venit.

Cu toate acestea, există anumite nuanțe și posibilități indirecte sau specifice.

- Cheltuieli profesionale deductibile

Funcționarii publici și personalul contractual pot opta pentru deducerea cheltuielilor profesionale reale în locul deducerii forfetare standard (10%). În acest caz, pot fi deductibile anumite cheltuieli care sunt necesare exercitării profesiei. Practic, dacă se poate demonstra că asigurarea de răspundere civilă este o

¹⁷ [https://www.lagbd.org/Droit_administratif_g%C3%A9n%C3%A9ral_\(fr\)](https://www.lagbd.org/Droit_administratif_g%C3%A9n%C3%A9ral_(fr))

¹⁸ <https://www.hiscox.fr/blog/quelle-difference-entre-assurance-rc-pro-et-rc-vie-privee>

cheltuială necesară și direct legată de exercitarea funcției (de exemplu, impusă de reglementări specifice sau esențială pentru protecția personală în contextul riscurilor profesionale), aceasta poate fi inclusă în categoria cheltuielilor deductibile.

GERMANIA

În Germania, asigurarea de răspundere civilă este esențială pentru a proteja persoanele fizice împotriva pretențiilor financiare rezultate din daune cauzate altora. Aceasta acoperă vătămări corporale, daune materiale și pierderi financiare.

În ceea ce privește funcționarii publici și personalul contractual, situația asigurării de răspundere civilă este nuanțată.

• *Răspunderea funcționarilor publici*

Pentru acțiunile funcționarilor publici în exercitarea funcției lor, răspunderea revine statului (angajatorului), conform prevederilor art. 34 din Legea fundamentală și a altor legi vizând răspunderea civilă, care se aplică în landuri. Aceasta înseamnă că, în mod normal, funcționarul public nu este direct răspunzător pentru daunele cauzate în timpul serviciului.

Cu toate acestea, există situații în care funcționarii publici și personalul contractual pot fi considerați răspunzători direct, cum ar fi în caz de:

- neglijență gravă sau intenție;

Dacă dauna a fost cauzată de o neglijență gravă sau în mod intenționat, statul poate solicita funcționarului public să contribuie la despăgubiri sau chiar să suporte integral costurile.

- acțiuni în afara atribuțiilor de serviciu;

Dacă dauna a fost cauzată de acțiuni care nu au legătură cu exercitarea funcției publice, se aplică regulile generale de răspundere civilă.

- răspundere specifică prin contract;

În cazul personalului contractual, pot exista clauze specifice în contractul de muncă privind răspunderea.

• *Asigurarea de răspundere civilă privată¹⁹*

Pentru funcționarii publici și personalul contractual este recomandat să se încheie o asigurare de răspundere civilă privată. Aceasta oferă protecție financiară în situațiile în care răspunderea personală nu este exclusă.

În cazul asigurărilor private, este frecventă includerea unei componente deductibile. Aceasta este suma pe care asiguratul o suportă din propriul buzunar în cazul unei daune, restul fiind acoperit de asigurator.

• *Deductibilitatea primelor de asigurare*

În ceea ce privește deducerea sumelor din impozitul anual, primele sunt, în general, deductibile ca parte a altor cheltuieli de asigurare (de sănătate, de pensie etc.) până la anumite limite anuale stabilite de lege. Aceste limite sunt relativ

¹⁹ <https://signal-iduna.de/produkte/diensthauptpflichtversicherung/>

scăzute și, de obicei, sunt atinse sau depășite prin contribuțiile la asigurările obligatorii de sănătate și îngrijire pe termen lung.

Dacă sunt considerate cheltuieli profesionale necesare, primele pot fi deductibile integral, fără a fi supuse limitelor aplicabile asigurărilor private. Justificarea necesității profesionale este importantă pentru autoritatea fiscală.

GRECIA

În Grecia, situația asigurării de răspundere civilă pentru funcționarii publici și personalul contractual este relativ similară cu cea din Germania.

• *Răspunderea funcționarilor publici*

Statul este responsabil pentru acțiunile ilegale sau omisiunile funcționarilor săi în timpul exercitării îndatoririlor lor, conform art. 105 din Constituția Greciei și legilor administrative relevante. Aceasta înseamnă că, în mod normal, funcționarul public nu este direct răspunzător financiar pentru daunele cauzate în timpul serviciului.

Există excepții în care funcționarii publici și personalul contractual pot fi considerați răspunzători direct:

- fraudă sau neglijență gravă;

Dacă dauna a fost cauzată intenționat sau din neglijență gravă, statul poate intenta acțiune de regres împotriva funcționarului pentru a recupera daunele plătite.

- acțiuni în afara atribuțiilor de serviciu;

Dacă dauna rezultă din acțiuni care nu au legătură cu îndatoririle de serviciu, se aplică regulile generale de răspundere civilă prevăzute în Codul Civil.

- răspundere contractuală;

Pentru personalul contractual termenii contractului de muncă pot include clauze specifice privind răspunderea.

• *Asigurarea de răspundere civilă privată²⁰*

Angajatorii recomandă ca funcționarii publici și personalul contractual din instituțiile de stat să încheie o asigurare de răspundere civilă privată. Aceasta oferă o protecție financiară în cazurile în care răspunderea personală nu este exclusă sau pentru acțiunile din afara serviciului.

Ca și în alte țări, polițele de asigurare de răspundere civilă privată din Grecia pot include o sumă deductibilă, respectiv partea din daună pe care asiguratul o suportă, restul fiind acoperit de asigurator.

• *Deductibilitatea primelor de asigurare*

Primele de asigurare nu sunt deductibile din impozit.

²⁰ <https://www.eurolife.gr/el-GR/Blog/articles/20220726-asfaleia-ti-xreiazetai-na-gnorizeis-gia-tin-astiki-euthini>

ITALIA

În Italia, cadrul legal privind răspunderea civilă a funcționarilor publici și a personalului contractual este reglementat de o serie de legi și principii, cu implicații specifice pentru structura asigurărilor de răspundere civilă.

- *Principiul răspunderii statului*

În general, în Italia statul este responsabil pentru daunele produse de acțiunile sau omisiunile funcționarilor săi în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu, conform prevederilor art. 28 din Constituția Italiană și legislației subsecvente, în special Decretul Prezidențial nr. 3/1957²¹. Aceasta înseamnă că partea vătămată se va îndrepta către administrația publică pentru a obține despăgubiri.

Legea italiană prevede posibilitatea ca administrația publică să exercite o acțiune de regres împotriva funcționarului public sau a personalului contractual dacă dauna a fost cauzată din dol sau neglijență gravă. În aceste cazuri, angajatul poate fi obligat să ramburseze statului sumele plătite ca despăgubiri.

- *Răspunderea funcționarului public*

Există o serie de situații în care angajatul poate fi considerat direct răspunzător față de terțul prejudiciat, de exemplu, pentru acțiuni săvârșite în afara atribuțiilor de serviciu sau în caz de fapte ilicite care constituie și infracțiuni penale.

- *Asigurarea de răspundere civilă privată*

Având în vedere posibilitatea acțiunii de regres în caz de neglijență sau culpă gravă, precum și riscul răspunderii directe în anumite circumstanțe, instituțiile publice recomandă ca funcționarii publici și personalul contractual să ia în considerare încheierea unei asigurări de răspundere civilă privată. Aceasta poate oferi protecție financiară în situațiile în care angajatul public este obligat să plătească despăgubiri.

Politele de asigurare de răspundere civilă privată pot include o franciză sau un procent deductibil. Franciza este o sumă fixă pe care asiguratul o suportă pentru fiecare daună, iar asiguratorul acoperă restul până la limita maximă asigurată. Procentul deductibil este o fracție din valoarea daunei pe care asiguratul trebuie să o suporte, cu un posibil minim și maxim.

- *Deductibilitatea pentru angajator (instituție publică sau entitate contractuală)*

Cheltuielile cu asigurarea de răspundere civilă suportate de angajator (fie că este o instituție publică sau o companie privată care are personal contractual) pentru angajații săi sunt, în principiu, deductibile din impozitul pe profit (IRES), deoarece sunt considerate cheltuieli necesare pentru desfășurarea activității și pentru protejarea patrimoniului angajatorului împotriva riscurilor asociate cu activitatea angajaților.

- *Deductibilitatea pentru IRAP (impozitul regional)*

²¹ <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.del.presidente.della.repubblica:1957-01-10;3!vig=>

Regimul IRAP este mai specific și vizează costurile legate de factorii de producție. Deductibilitatea cheltuielilor cu forța de muncă (incluzând aici și costurile conexe, cum ar fi asigurările obligatorii) este mai complexă și depinde de tipul contractului de muncă. În general, anumite costuri legate de angajați cu contract pe durată nedeterminată sunt integral deductibile pentru IRAP. Cu toate acestea, deductibilitatea anumitor prime de asigurare pentru IRAP poate fi limitată.

LITUANIA

În Lituania, cadrul legal privind răspunderea civilă a funcționarilor publici și a personalului contractual este reglementat de Codul Civil²² și de Legea privind administrația publică²³.

- *Principiul răspunderii statului*

În general, statul (sau municipalitățile) este responsabil pentru daunele cauzate de acțiunile ilegale ale funcționarilor săi în exercitarea atribuțiilor de serviciu, conform articolului 6.271 din Codul Civil. Aceasta înseamnă că, de obicei, persoana prejudiciată se va adresa instituției publice pentru a obține compensații.

Statul are dreptul de a solicita funcționarilor publici sau personalului contractual să compenseze daunele plătite dacă acestea au fost cauzate prin neglijență gravă sau intenționat.

- *Răspunderea angajatului public*

În cazuri excepționale, un funcționar public sau un angajat contractual poate fi direct răspunzător pentru daune, în special dacă acțiunile lor nu au legătură cu exercitarea funcției sau dacă au comis infracțiuni.

- *Asigurarea de răspundere civilă privată*

Având în vedere posibilitatea acțiunii de regres în caz de neglijență gravă sau intenție, și riscul răspunderii directe în anumite situații, funcționarii publici și personalul contractual pot încheia asigurări de răspundere civilă privată.

Este posibil ca unele instituții publice sau organizații sindicale să ofere scheme de asigurare colectivă sau să aibă acorduri speciale cu companiile de asigurări pentru angajații lor.

- *Deductibilitatea primelor de asigurare*

Persoanele fizice au dreptul la anumite deduceri personale (ex: cheltuieli cu educația, contribuții la anumite tipuri de fonduri de pensii). O primă de asigurare de răspundere civilă plătită personal de un angajat pentru a-și acoperi riscurile profesionale poate fi deductibilă în anumite condiții, dar acest lucru este specific profesiilor libere sau situațiilor în care angajatul este obligat personal să aibă o astfel de asigurare și o plătește din venitul său propriu.

²² <https://www.infolex.lt/ta/100228#>

²³ <https://www.infolex.lt/ta/63276>

POLONIA

În Polonia, prevederile privind asigurarea de răspundere civilă (OC) pentru funcționarii publici și personalul contractual sunt cuprinse în Codul civil și cel al muncii, dar acesta din urmă nu reglementează direct deductibilitatea fiscală a primelor de asigurare de răspundere civilă, aspect care este domeniul dreptului fiscal.

- *Răspunderea angajatului public*

Codul Civil²⁴

- Răspunderea generală delictuală (art. 415 și urm.). Funcționarii publici și personalul contractual pot fi trași la răspundere conform principiilor generale dacă acțiunile sau omisiunile lor culpabile cauzează prejudicii terților în afara raportului de muncă/serviciu.

- Răspunderea statului/unităților de autoadministrare teritorială (Art. 417 și urm.). Nu se exclude posibilitatea răspunderii individuale a funcționarului în anumite circumstanțe.

Codul Muncii²⁵

- Răspunderea materială a angajatului față de angajator (Art. 114 și urm.). Dreptul muncii polonez reglementează răspunderea angajatului (inclusiv funcționarii contractuali) pentru prejudiciile cauzate angajatorului din vina angajatului în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu. Această răspundere este limitată la echivalentul a trei salarii lunare ale angajatului.

- Lipsa răspunderii angajatului față de terți. De regulă, pentru prejudiciile cauzate terților în timpul îndeplinirii sarcinilor de serviciu, răspunderea revine angajatorului (statului sau unității publice în cazul funcționarilor publici și contractuali). Angajatorul poate avea apoi drept de regres împotriva angajatului dacă prejudiciul a fost cauzat cu intenție sau din neglijență gravă.

- *Asigurarea de Răspundere Civilă*

Codul muncii nu impune angajaților (inclusiv funcționarilor publici și contractuali) obligația de a încheia o asigurare de răspundere civilă pentru acțiunile întreprinse în timpul îndeplinirii sarcinilor de serviciu.

Cu toate acestea, angajatorul poate alege să încheie polițe de asigurare de răspundere civilă care să acopere riscurile asociate activității angajaților săi. Aceasta este o decizie a angajatorului și nu o obligație impusă de dreptul muncii. De asemenea, angajații pot alege individual să încheie asigurări de răspundere civilă profesională pentru a se proteja suplimentar, mai ales dacă există riscul de a fi trași la răspundere direct în anumite situații (de exemplu, în afara cadrului strict al îndeplinirii sarcinilor de serviciu sau în caz de culpă gravă).

- *Deductibilitatea fiscală a primelor de asigurare*

Aceasta este reglementată de Legea privind impozitul pe venitul persoanelor fizice (PIT). În general, primele de asigurare de răspundere civilă personală nu sunt deductibile. Pot exista excepții limitate pentru primele de asigurare de răspundere civilă profesională dacă acestea sunt legate direct de

²⁴ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640160093/U/D19640093Lj.pdf>

²⁵ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19740240141/U/D19740141Lj.pdf>

venituri obținute din activități independente (de exemplu, dacă un funcționar public sau contractual are și o activitate economică separată). În acest caz, primele ar putea fi considerate cheltuieli de obținere a venitului din acea activitate independentă.

PORTUGALIA

Prevederile legale în materie:

- Codul civil²⁶

- *Răspunderea civilă delictuală* (art. 483 și următoarele)

Funcționarii publici și personalul contractual pot fi ținuti răspunzători civil pentru daunele cauzate terților prin acțiunile sau omisiunile lor culpabile în afara cadrului strict al exercitării funcțiilor.

- *Răspunderea statului și a altor entități publice* (art. 500 și următoarele)

Statul și alte entități publice sunt responsabile pentru daunele cauzate de acțiunile sau omisiunile ilegale ale angajaților săi în exercitarea funcțiilor administrative. Există posibilitatea acțiunii în regres împotriva angajatului în caz de culpă gravă.

- Codul muncii²⁷

- *Răspunderea disciplinară*

Dreptul muncii reglementează răspunderea disciplinară a angajaților (inclusiv a personalului contractual) față de angajator pentru încălcarea obligațiilor de serviciu.

- *Răspunderea materială față de angajator* (art. 396-400)

Angajații pot fi ținuti răspunzători pentru prejudiciile materiale cauzate angajatorului din vina lor. Dreptul muncii nu impune funcționarilor publici sau personalului contractual obligația de a încheia o asigurare de răspundere civilă pentru acțiunile întreprinse în timpul serviciului.

- *Asigurarea facultativă pentru angajați*

Funcționarii publici și personalul contractual pot alege să încheie individual asigurări de răspundere civilă profesională pentru a se proteja financiar. Unele entități publice pot încheia asigurări de răspundere civilă care să acopere acțiunile angajaților în exercitarea funcțiilor, dar aceasta nu este o obligație legală generală.

- *Deductibilitatea fiscală a primelor de asigurare*

Este reglementată de Codul impozitului pe venit și alte legi fiscale. În general, cheltuielile cu asigurările personale nu sunt deductibile din venitul impozabil în Portugalia.

Pentru anumite profesii liberale sau activități independente, primele de asigurare de răspundere civilă profesională pot fi deductibile dacă sunt cheltuieli necesare obținerii venitului.

²⁶ <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/1966-34509075>

²⁷ <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/lei/2009-34546475>

SPANIA

În Spania, prevederile privind răspunderea civilă a funcționarilor publici și a personalului contractual sunt reglementate în principal de Codul administrativ, completat de Codul civil, iar deductibilitatea fiscală a primelor de asigurare este o chestiune de drept fiscal.

• *Răspunderea patrimonială a administrației publice*²⁸

Legea 40/2015 stabilește principiile răspunderii patrimoniale (echivalentul răspunderii civile) a administrației publice (incluzând statul, comunitățile autonome și entitățile locale) pentru daunele cauzate funcționari ca urmare a desfășurării activității serviciilor publice.

- art. 32 stabilește principiul răspunderii obiective, adică administrația răspunde chiar și în absența culpei, cu excepția cazurilor de forță majoră sau culpă exclusivă a victimei.

- art. 36 reglementează dreptul de regres al administrației împotriva funcționarilor sau personalului contractual care au cauzat dauna prin culpă gravă sau neglijență.

• *Răspunderea civilă generală*

Funcționarii publici și personalul contractual pot răspunde personal în conformitate cu prevederile art. 1902 și următoarele din Codul Civil dacă acțiunile sau omisiunile lor în afara cadrului strict al exercitării funcțiilor cauzează prejudicii terților din culpă sau neglijență.

În plus, Codul muncii reglementează sancțiunile disciplinare pentru încălcarea obligațiilor de serviciu. Angajatul răspunde față de angajator pentru prejudiciile cauzate acestuia din culpă sau neglijență în timpul executării contractului de muncă.

Dreptul muncii spaniol nu impune angajaților (inclusiv personalului contractual) obligația de a încheia o asigurare de răspundere civilă pentru acțiunile întreprinse în timpul îndeplinirii sarcinilor de serviciu.

• *Asigurarea de răspundere civilă*

Funcționarii publici și personalul contractual pot încheia individual asigurări de răspundere civilă profesională pentru a se proteja din punct de vedere financiar. De asemenea, administrația publică poate încheia polițe de asigurare de răspundere civilă care să acopere riscurile asociate activității funcționarilor și personalului contractual. Aceasta este o decizie a administrației și nu o obligație legală generală în dreptul muncii sau administrativ.

• *Deductibilitatea fiscală*²⁹

Deductibilitatea primelor de asigurare este reglementată de Legea nr. 35/2006, în general, cheltuielile cu asigurările personale nefiind deductibile din venitul impozabil în Spania. Există anumite excepții, cum ar fi deductibilitatea primelor de asigurare de sănătate în anumite condiții.

Pentru anumite profesii liberale sau activități independente, primele de asigurare de răspundere civilă profesională pot fi deductibile ca cheltuieli necesare obținerii venitului.

²⁸ <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-10566>

²⁹ <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-20764>

SLOVENIA

Prevederile privind răspunderea civilă a funcționarilor publici și a personalului contractual sunt reglementate în principal de Codul civil și cel administrativ.

- Codul civil (Partea de obligații)³⁰

- *Răspunderea delictuală generală* (art. 131 și următoarele) se aplică și funcționarilor publici și personalului contractual dacă acțiunile lor culpabile cauzează prejudicii în afara cadrului strict al exercitării funcțiilor.

- *Răspunderea pentru acțiunile angajaților* (art. 147). Angajatorul (inclusiv statul sau alte entități publice) este responsabil pentru daunele cauzate de angajații săi terților în timpul exercitării sarcinilor de serviciu, cu excepția cazului în care dovedește că nu a fost culpabil în alegerea sau supravegherea angajatului. Angajatorul are drept de regres împotriva angajatului dacă acesta a cauzat pagube cu intenție sau din neglijență gravă.

- Codul muncii

- *Răspunderea materială a angajatului față de angajator* (art. 179-186). Angajatul este responsabil pentru daunele produse angajatorului din vina sa în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu. Răspunderea este limitată în anumite cazuri.

Dreptul muncii nu impune angajaților obligația de a încheia o asigurare de răspundere civilă pentru acțiunile întreprinse în timpul serviciului.

- *Răspunderea statului*³¹

Legislația specifică privind funcționarii publici și administrația publică stabilește cadrul răspunderii statului pentru acțiunile funcționarilor săi în exercitarea atribuțiilor. Principiile sunt similare cu cele din dreptul civil privind răspunderea angajatorului. Statul este responsabil pentru daunele cauzate de acțiunile ilegale sau incorecte ale funcționarilor săi.

- *Asigurarea de răspundere civilă*

Cheltuielile cu asigurările personale nu sunt deductibile din venitul impozabil în Slovenia.

SUEDIA

În Suedia, cadrul legal privind răspunderea civilă a funcționarilor publici și a personalului contractual este stabilit în principal de Legea privind daunele³².

- *Răspunderea delictuală generală*

Legea privind daunele stabilește principiile generale ale răspunderii pentru vătămări personale, daune materiale și pierderi economice cauzate din neglijență sau intenționat. Aceasta se aplică și funcționarilor publici și personalului contractual dacă acțiunile lor culpabile cauzează prejudicii în afara cadrului strict al exercitării funcțiilor.

³⁰ <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1263>

³¹ <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO3177>

³² https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skadestandslag-1972207_sfs-1972-207/

- *Răspunderea angajatorului*

Angajatorul (inclusiv statul sau alte entități publice) este responsabil pentru daunele cauzate de angajații săi prin neglijență sau în mod intenționat în timpul exercitării sarcinilor de serviciu. Angajatorul poate avea drept de regres împotriva angajatului în caz de neglijență gravă sau intenție.

Dreptul muncii nu impune angajaților (inclusiv funcționarilor publici și personalului contractual) obligația de a încheia o asigurare de răspundere civilă pentru acțiunile întreprinse în timpul serviciului. Funcționarii publici și personalul contractual pot alege să încheie individual asigurări de răspundere civilă profesională pentru a se proteja financiar. De asemenea, statul și alte autorități publice pot încheia polițe de asigurare de răspundere civilă care să acopere riscurile asociate activității angajaților săi.

- *Deductibilitatea fiscală*

Deductibilitatea primelor de asigurare este reglementată de Legea privind impozitul pe venit³³. Cheltuielile personale, inclusiv primele de asigurare, nu sunt, în general, deductibile din venitul impozabil al persoanelor fizice în Suedia.

Există excepții specifice, cum ar fi anumite prime de asigurare de pensie.

Pentru persoanele care desfășoară activități independente, primele de asigurare de răspundere civilă profesională pot fi deductibile și reprezintă cheltuieli de afaceri, dacă sunt direct legate de generarea venitului.

ȚĂRILE DE JOS

Cadrul legal privind răspunderea civilă a funcționarilor publici și a personalului contractual este stabilit în principal de Codul civil³⁴.

- *Răspunderea delictuală generală*

- Art. 6:162 BW Cod civil stabilește principiul general al răspunderii pentru fapte ilicite. Oricine comite o faptă ilicită care cauzează daune altuia este obligat să compenseze acele daune. Aceasta se aplică și funcționarilor publici și personalului contractual dacă acțiunile sau omisiunile lor culpabile cauzează prejudicii în afara cadrului strict al exercitării funcțiilor.

- Art. 6:170 BW specifică faptul că angajatorul (statul sau alte entități publice) este responsabil pentru daunele cauzate de angajații săi terților dacă dauna este legată de sarcinile de serviciu. Aceasta se aplică și funcționarilor publici și personalului contractual. Angajatorul poate avea drept de regres împotriva angajatului în caz de neglijență gravă sau intenție.

- Art. 7:611 BW - angajatul este obligat să își îndeplinească sarcinile cu grijă și diligență, fiind răspunzător față de angajator pentru daunele cauzate cu intenție sau din neglijență gravă.

³³ https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/inkomstskattelag-19991229_sfs-1999-1229/

³⁴ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2024-01-01>

Dreptul muncii nu impune angajaților (inclusiv funcționarilor publici și personalului contractual) obligația de a încheia o asigurare de răspundere civilă pentru acțiunile întreprinse în timpul serviciului.

- *Asigurarea de răspundere civilă*

Funcționarii publici și personalul contractual pot alege să încheie individual asigurări de răspundere civilă profesională.

- *Deductibilitatea fiscală*

Este reglementată de Legea privind impozitul pe venit. Cheltuielile personale, inclusiv primele de asigurare, nu sunt, în general, deductibile din venitul impozabil.

Cheltuielile legate de muncă pot fi deductibile în situații limitate (de exemplu, cheltuieli pentru cursuri de perfecționare).

UNGARIA

În Ungaria, cadrul legal privind răspunderea civilă a funcționarilor publici și a personalului contractual este stabilit în principal de Codul Civil³⁵.

- *Răspunderea delictuală generală*

- art. 6:518 și următoarele din Codul civil stabilesc principiile generale ale răspunderii pentru daune cauzate ilicit. Oricine cauzează daune altuia prin acțiuni ilicite este obligat să le compenseze. Aceasta se aplică și funcționarilor publici și personalului contractual dacă acțiunile sau omisiunile lor culpabile cauzează prejudicii în afara cadrului strict al exercitării funcțiilor.

- art. 6:535 precizează că angajatorul (inclusiv statul sau alte entități publice) este responsabil pentru daunele cauzate de angajații săi terților în timpul exercitării sarcinilor de serviciu. Angajatorul poate avea drept de regres împotriva angajatului în caz de neglijență gravă sau intenție.

Legislația specifică privind funcționarii publici, respectiv Legea nr. CXCVI privind statutul juridic al funcționarilor publici³⁶ stabilește cadrul răspunderii statului pentru acțiunile funcționarilor săi în exercitarea atribuțiilor. Statul este, în general, responsabil pentru daunele cauzate de acțiunile ilegale sau incorecte ale funcționarilor săi.

Funcționarii publici și personalul contractual pot încheia individual asigurări de răspundere civilă profesională.

- *Deductibilitatea fiscală*

Este reglementată de Legea privind impozitul pe venitul persoanelor fizice, cheltuielile personale, inclusiv primele de asigurare, nefiind deductibile din venitul impozabil.

Există excepții specifice, cum ar fi primele pentru anumite asigurări de viață, de sănătate și scheme de pensii private, în anumite limite și condiții.

³⁵ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300005.tv>

³⁶ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100199.tv>

Pentru persoanele care desfășoară activități independente, primele de asigurare de răspundere civilă profesională pot fi deductibile ca și cheltuieli de afaceri dacă sunt direct legate de generarea venitului.

WEBOGRAFIE

- https://www.vav.at/privat/rechtsschutz?gad_source=1&gad_campaignid=44062631&gbraid=0AAAAAD4AgKn6Hw05AQ36ltYGYsQrWiwsv&gclid=CjwKCAjwi-DBBhA5EiwAXOHsGQeqS6vgpqsbKro8zw6oyKCmsKsGc7gU99n6lh3zvPgv1uFrghtZhhoC6A0QAvD_BwE
- <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10000227>
- <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001979>
- https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2014040423&table_name=wet
- <https://www.dvv.be/nl/zelfstandigen-en-kmos/aansprakelijkheid/verenigingen-en-vzw-s-cover.html>
- <https://www.dzi.bg/business-clients/business-liabilities/obshta-grajdanska-otgovornost>
- <https://legislation.apis.bg/doc/9013/0>
- <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>
- <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>
- <https://www.zakon.hr/z/108/zakon-o-drzavnim-sluzbenicima>
- <https://www.zakon.hr/z/75/zakon-o-obveznim-odnosima>
- <https://www.retsinformation.dk/eli/Ita/2018/1070#:~:text=Den%2C%20der%20er%20erstatningsansvarlig%20for,godtg%C3%B8relse%20for%20svie%20og%20smerte>
- <https://www.riigiteataja.ee/akt/RVastS>
- <https://www.riigiteataja.ee/akt/961235>
- <https://lainsirjoittaja.finlex.fi/12-yleislait-ja-eraat-yleiset-saantelyt/12-11/>
- <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1974/412>

- [https://www.lagbd.org/Droit_administratif_g%C3%A9n%C3%A9ral_\(fr\)](https://www.lagbd.org/Droit_administratif_g%C3%A9n%C3%A9ral_(fr))
- <https://www.hiscox.fr/blog/quelle-difference-entre-assurance-rc-pro-et-rc-vie-privee>
- <https://signal-iduna.de/produkte/diensthauptpflichtversicherung/>
- <https://www.eurolife.gr/el-GR/Blog/articles/20220726-asfaleia-ti-xreiazetai-na-gnorizeis-gia-tin-astiki-euthini>
- <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.del.presidente.della.repubblica:1957-01-10;3!vig=>
- <https://www.infolex.it/ta/100228#>
- <https://www.infolex.it/ta/63276>
- <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640160093/U/D19640093Lj.pdf>
- <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19740240141/U/D19740141Lj.pdf>
- <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-lei/1966-34509075>
- <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/lei/2009-34546475>
- <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2015-10566>
- <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-20764>
- <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1263>
- <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO3177>
- https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skadestandslag-1972207_sfs-1972-207/
- https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/inkomstskattelag-19991229_sfs-1999-1229/
- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002656/2024-01-01>
- <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300005.tv>
- <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100199.tv>